

Høyring om særskilte reglar for digital førehandsstemming

Høyringsnotat per 29.09.2020.

Innhald

1	Bakgrunn	2
1.1	Innleiing	2
1.2	Dagens situasjon	2
1.3	Erfaringar frå digitale val andre stader	3
2	Forslag til reglar	4
2.1	Hemmeleg val	4
2.2	Tryggleik og handsaming av personopplysningar	5
2.3	Informasjon til veljarane	7
2.4	Gjennomføring av førehandsstemminga	7
2.5	Oppteljing og valoppgjer	7
2.6	Publisere resultat	8
2.7	Internettvalstyre	8
2.8	Andre paragrafar	8
3	Økonomiske og administrative konsekvensar	9
4	Vedlegg	10
	Særskilte reglar om digital forhåndsstemming ved kirkevalg	10

1 Bakgrunn

1.1 Innleiing

Kyrkjerådet undersøker for tida om det er mogleg å få til førehandsstemming på internett. Det er for tidleg å seie sikkert at dette er mogleg, men det vil vere ei stor forbetring av valgjennomføringa, og det er difor ei hovudsatsing i arbeidet fram mot neste kyrkjeval.

Det er allereie heimel for at Kyrkjerådet kan gi reglar om førehandsstemming på internett i kirkevalreglene § 9-6 (2). I denne høyringa blir det foreslått særskilte reglar for digital førehandsstemming. Desse reglane må vere på plass før det kan lysast ut anbod for system for digital førehandsstemming. Det er difor planlagt å legge reglane fram på Kyrkjerådet sitt møte i desember. Forslaget blir difor nå sendt på ei avgrensa høyring med kortare svarfrist enn vanleg.

Høyringa er sendt til bispedømeråda, KA, Bønnelista og Åpen folkekirke. Andre som er interesserte kan også sende høyringssvar. Høyringssvara kan sendast elektronisk til post.kirkeradet@kirken.no. Høyringssvar er offentlege etter offentleglova og vil bli publiserte på kyrkja.no.

Frist for høyringa er 6. november.

Høyringsnotatet kjem inn på både prinsipielle spørsmål, som korleis sikre hemmeleg val når veljarane kan stemme på internett, og praktiske og tekniske spørsmål. Digital førehandsstemming vil gjere det lettare for veljarane å delta ved valet, og kan auke valdeltakinga. Det vil også forenkle arbeidet med valet lokalt, mellom anna ved at det blir færre stemmesetlar på papir å telje opp. Det er likevel viktig at digital førehandsstemming blir gjort på ein sikker måte og at ein tek vare på viktige prinsipp for val.

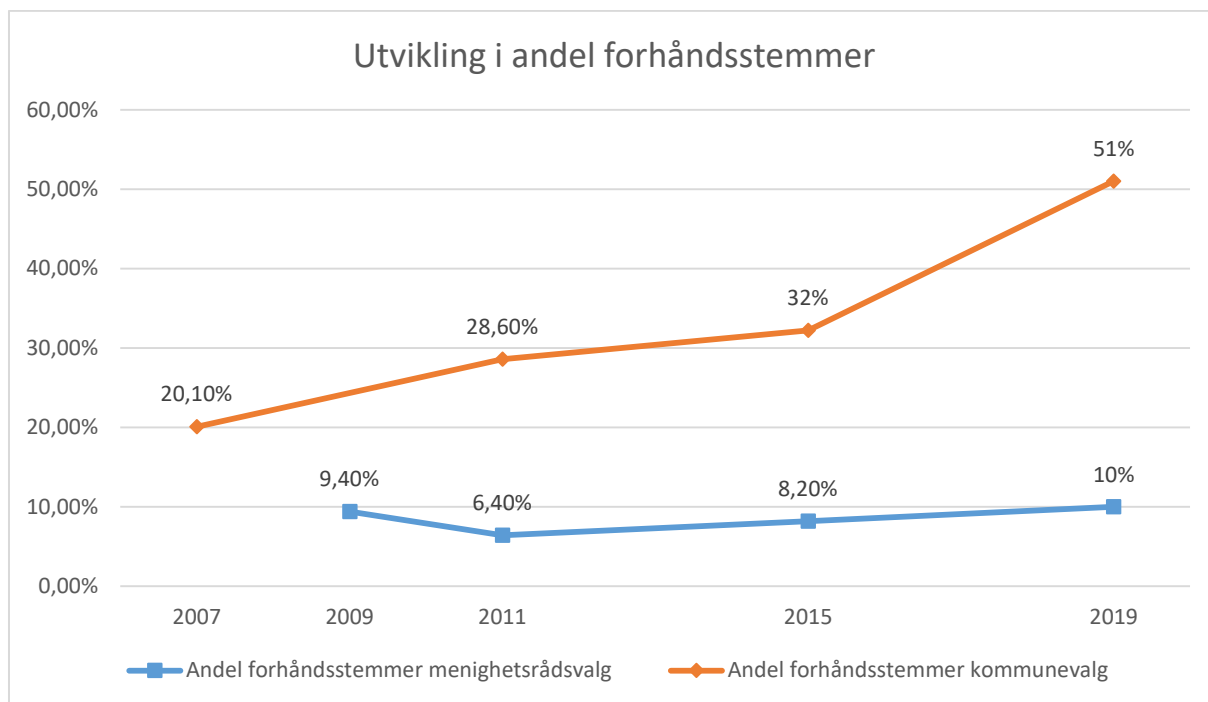
1.2 Dagens situasjon

Ordinær førehandsstemming på papir kan skje i tida frå 10. august og fram til og med siste fredag før valdagen. Dette er same periode som ved kommune- og fylkestingsvalet. Etter reglane som dei er i dag må førehandsstemming i anna sokn enn der ein har stemmerett skje før 1. september. Valstyret (soknerådet) har ansvar for å fastsette når det skal vere førehandsstemming og kunngjer tid og stad.

Det er heimel for at Kyrkjerådet kan gi reglar om førehandsstemming på internett i kirkevalreglene § 9-6 (2). I høyringa som er sendt ut om overordna problemstillingar ved endring av kyrkjevalreglane er det foreslått nokre endringar i reglane for når det må vere førehandsstemming lokalt. Dette vil komme i tillegg til eventuell digital førehandsstemming.

Det er kapittel 9 i kirkevalreglene som regulerer førehandsstemming. Det vil vere naturleg å gå gjennom reglane her viss det viser seg å vere mogleg å få til førehandsstemming på internett. Dette er det planlagt å ta opp i sak om endringar av kirkevalreglene til Kyrkjemøtet i 2022.

Ved kommuneval kjem stadig større del av stemmene på førehand, og i 2019 var det 51 prosent som stemte på førehand (sjå figur under). Kyrkjevalet har ikkje same kapasitet som kommunane til å gjennomføre val i førehandsperioden og kyrkjevalet har heller ikkje førehandsstemming same stad som kommunen dei fleste stader. Dei aller fleste som stemmer på førehand ved kommunevalet møter altså ikkje kyrkjevalet når dei stemmer.

Kilde: KIFO (Rafoss mfl. (2020) Tabell 15) og SSB (<https://www.ssb.no/valg/faktaside>).

Kyrkerådet fekk tilbakemelding frå veljarar som forsøkte å førehandsstemme, som var skuffa over at dei ikkje kunne stemme samtidig med kommunevalet. Dei hadde fått med seg meldinga om at kyrkjevalet er på same tid og stad som kommunevalet. Når dette viste seg å ikkje stemme ved førehandsval, var iveren etter å delta i kyrkjevalet sterkt redusert.

Nokre veljarar har også reagert på at måten førehandsstemminga blei gjennomført på kan føre til at nokon får kjennskap til kva dei har stemt. Ordninga med førehandsstemming med stemmesetelkonvolutt og omslagskonvolutt var vanleg også ved kommune- og stortingsval tidlegare, men på grunn av nye tekniske system er den blitt mindre vanleg. Prinsippet med to konvoluttar skal likevel sikre hemmeleg val, og viss ein valfunksjonær skulle få kjennskap til kva ein veljar har stemt har han eller ho teieplikt om dette.

Ei anna utfordring med førehandsstemminga i 2019 var at det var varierende informasjon om og veldig ulike tider for førehandsstemming lokalt. Dette gjorde det vanskeleg å kommunisere om førehandsstemming nasjonalt.

1.3 Erfaringar frå digitale val andre stader

I førebuinga til eventuell digital førehandsstemming ved kyrkjevalet er det henta erfaring frå gjennomføring av digitale val andre stader. I Noreg vart det gjennomført forsøk med internettval i utvalde kommunar i 2011 og 2013. Dette forsøket blei ikkje

vidareført. Det var også mogleg å stemme på internett ved folkeavstemming i Finnmark i 2018. Eit av dei landa som er kome lengst på internettval er Estland. Der har veljarane kunna stemme på internett sidan 2005¹. Ved parlamentsvalet i 2019 kom over 40 prosent av stemmene på internett². På Åland skulle det vore gjennomført elektronisk stemming i 2019, men det blei stoppa rett før valet på grunn av feil med systemet og manglande testing (NOU 2020:6 s. 58).

Det er også henta informasjon frå vallovutvalet sin rapport «NOU 2020:6 Frie og hemmelige valg». Rapporten har eit eige kapittel om teknologi og tryggleik.

2 Forslag til reglar

Forslaget til reglar tek utgangspunkt i forskrift 19.jun.2013 om forsøk med internettstemmegivning under forhåndsstemmegivningen og elektronisk avkryssing i manntallet på valgtinget ved stortingsvalget i 2013 i utvalgte kommuner (Forskrift om forsøk med internettstemmegivning) som regulerte forsøket med førehandsstemming på internett i samband med stortingsvalet i 2013.

Europarådet har laga ei tilråding til korleis digitale val skal gjennomførast for å sikre demokratiske prinsipp³. I forslaget til reglar er det tatt inn at denne tilrådinga gjeld så langt det passar. Det er gjort unntak for nokre få punkt. Det eine er at det digitale valsystemet skal innførast gradvis. Planen ved kyrkjevalet er å gjennomføre førehandsstemming for alle veljarane, ikkje berre for nokon få sokn som eit forsøk. Dei andre handlar om teknisk sertifisering og evaluering som legg opp til eit system som truleg er for omfattande for kyrkjevalet.

Digital førehandsstemming vil vere eit tillegg til fysisk førehandsstemming. Dei som av ulike grunnar ikkje vil eller kan stemme digitalt vil framleis kunne stemme på papir, både i førehandsperioden og på valdagen.

2.1 Hemmeleg val

Den første paragrafen i kirkevalgreglene seier «Formålet med reglene er å legge forholdene til rette slik at medlemmene av Den norske kirke ved frie og hemmelige valg skal kunne velge sine representanter til menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet.» (kirkevalgreglene § 1-1). Frie og hemmelege val er eit grunnprinsipp for valgjennomføring, også ved kyrkjevalet.

I vallokala skal veljaren kunne gjere valet «i enerom og usett» (kirkevalgreglene § 9-4 (1)). Når veljarane kan stemme på internett kan ikkje valstyresmaktene kontrollere dette. Det er difor foreslått ein paragraf som seier at dette er veljaren sitt ansvar.

§ 8 (2) Kirkevalgreglene § 9-4 (1) gjelder ikke. I stedet gjelder: Velgeren skal selv påse at stemmegivningen gjennomføres usett av andre.

Sidan ein ikkje kan garantere at veljaren er aleine når han eller ho stemmer er det også lagt inn i reglane at ein skal kunne stemme digitalt fleire gonger. Det gjer at ein

¹ <https://www.valimised.ee/en/internet-voting/introduction-i-voting>

² <https://www.valimised.ee/en/archive/statistics-about-internet-voting-estonia>

³ Europarådets rekommandasjon CM/REK (2017) 5 om standarder for elektronisk stemmegivning. <https://rm.coe.int/0900001680726f6f>

veljar som er blitt påverka til å stemme noko han eller ho ikkje ønska kan endre denne stemma på eit seinare tidspunkt. Det vil då vere den siste digitale stemma som er gjeldande.

§ 4 (2) Velger som har avgitt elektronisk stemme skal kunne stemme flere ganger, likevel slik at det kun er én stemme som godkjennes, jf. § 8.

§ 8 (7) En velger som har avgitt elektronisk stemme tidligere kan stemme på nytt elektronisk over internett. En velger som har avgitt elektronisk stemme kan ikke stemme på nytt med stemmeseddel av papir i et valglokale.

§ 8 (8) Dersom velgeren har avgitt flere elektroniske stemmegivninger, er det den sist avgitte stemmegivning som skal godkjennes.

Her er det gjort ei endring samanlikna med forskrift om forsøk med internettval ved stortingsvalet i 2013. Der kunne ein stemme på nytt på papir, både på førehand og på valdagen, og papirstemmene ville alltid vere dei gjeldande. Det vil ikkje vere teknisk og praktisk mogleg å ha denne regelen ved kyrkjevalet fordi den digitale førehandsstemminga vil vere heilt skilt frå det som skjer på papir. Det er mellom anna fordi det ikkje er digitale manntal i vallokalet på valdagen ved kyrkjeval. Viss ein veljar førehandsstemmer både på papir og digitalt vil den digitale stemma gjelde. Viss ein veljar som allereie har stemt digitalt møter opp for å stemme på valdagen vil han eller ho allereie vere kryssa av i manntalet, og kan difor ikkje gi ei ny godkjent stemme.

Det kan vere aktuelt for veljarar å stemme digitalt i eit vallokale. Viss ein veljar møter opp for å stemme i førehandsperioden kan valfunksjonæren gjere merksam på at det går an å stemme digitalt. Det er viktig å legge til rette for at veljaren ikkje opplever seg utsett for nokon form for påverknad. Det er difor tatt inn ein paragraf som seier at viss ein er i eit vallokale skal stemmegivinga skje i eit avlukke.

§ 8 (3) Hvis elektroniske stemmer skal avgis i kontrollerte omgivelser skal velgeren kunne gjøre sitt valg i enerom og usett. Der det har vært annonsert at det skal avholdes forhåndsstemming må velgeren alltid kunne avgi forhåndsstemme på papir.

Det er også viktig at veljarar som ønsker det får stemme på papir og ikkje blir pressa til å stemme digitalt. Det vil kome rettleiing på korleis digital og fysisk førehandsstemming skal gjennomførast.

For å sikre hemmeleg val er det viktig at systemet som vert nytta sikrar at ingen kan sjekke kva nokon har stemt. Difor er dette tatt inn som eit prinsipp i forslag til reglar. Det er også tatt inn noko om korleis dette skal løysast i praksis i § 9.

§ 4 (5) Utenforstående og valgmyndighetene skal ikke ha mulighet til å få kunnskap om hva den enkelte velger har stemt.

2.2 Tryggleik og handsaming av personopplysningar

For å kunne gjennomføre kyrkjeval digitalt er datatryggleik svært viktig. Dette handlar både om å sikre at informasjonen om veljarane blir handsama på ein sikker måte og at ein skal vere trygg på at valresultatet er rett.

I oppstarten av arbeidet med digitalisering av valet har det vore kontakt med fleire leverandørar av digitale valløysingar. Dette er system som har vore brukt av styresmakter og organisasjonar, og som sikrar trygg handsaming av informasjon og stemmer. Tryggleik vil vere eit sentralt kriterium i vurdering av ulike leverandørar.

Forslaget til reglar stiller krav til tryggleik på ulike område. For det første er det eit krav om at ein må ha pålogging på tryggleiksnivå 4 for å kunne stemme (det vil seie pålogging med BankID). Det svarer til nivået for pålogging i medlemsregisteret og sjølvbetjeningsløysinga i dag.

§ 4 (3) Det skal brukes en identifiserings- og autentiseringsløsning for pålogging til det digitale valgsystemet på minimum sikkerhetsnivå 4.

Det er også lagt inn krav til korleis stemmene skal handsamast. Dette vil bli sikra gjennom kryptering av stemmene (sjå § 9). Når stemmene blir dekrypterte for å teljast vil dei vere skilt frå informasjonen om veljaren.

§ 4 (6) Det skal ikke være mulig for utenforstående, systemet og valgmyndighetene å endre en velgers stemmegivning uten at dette kan oppdages.

I arbeidet med tryggleiken blir internettvalstyret viktig for å sikre at systemet har høgt nok tryggleiksnivå og at det er testa godt nok.

For at det digitale valsystemet skal kunne handsame personopplysningar om veljarane er det nødvendig å ha eit handsamingsgrunnlag etter lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) og EUs personvernforordning. Det er vurdert grunnlag for at handsaminga kan vere lovleg ut frå personvernforordninga artikkel 6. Her er det vurdert at nr. 1 bokstav e) «behandlingen er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt» vil gjelde for handsaminga av personopplysningar for gjennomføring av kyrkjevalet, også digitalt. Stemmerett ved kyrkjeval er regulert i lov 24. april 2020 nr. 31 om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) § 13, reglar om kyrkjeval er forskrifter i forvaltningslovens forstand fastsett med heimel i trossamfunnsloven § 12 andre ledd og Den norske kyrkja er eit offentleg anerkjend trussamfunn.

Sidan det vil bli handsama opplysningar av særlege kategoriar, om religion og politisk oppfatning, er det også vurdert grunnlag for handsaming etter personvernforordning artikkel 9. Her er det lagt til grunn at personvernforordning art. 9 nr. 2 bokstav d gjeld på grunn av Den norske kyrkja sin oppbygging og styringsstruktur. «"Behandlingen utføres av en stiftelse, sammenslutning eller et annet ideelt organ hvis mål er av politisk, religiøs eller fagforeningsmessig art, som ledd i organets berettigede aktiviteter og med nødvendige garantier, forutsatt at behandlingen bare gjelder organets medlemmer eller tidligere medlemmer eller personer som på grunn av organets mål har regelmessig kontakt med det, og at personopplysningene ikke utleveres til andre enn nevnte organ uten de registrertes samtykke.»

I samband med kjøp av digitalt valsystem og utvikling av dette vil ein rådføre seg med personvernombodet for Den norske kyrkja for å få vurdering av personvernkonsekvensar, jf. artikkel 35.

2.3 Informasjon til veljarane

Ei av tilrådingane frå Europarådet er: «All official voting information shall be presented in an equal way, within and across voting channels. (Europarådets rekommandasjon CM/REK (2017) 5 punkt 5). Det er altså viktig å sikre at veljarane får den same informasjonen uansett om dei stemmer på internett eller i eit vallokale. Spørsmålet om informasjon om lister og kandidatar er på høyring parallelt med denne høyringa, og det er difor ikkje tatt inn deltaljar om dette her. Det er tatt inn reglar om at informasjon til veljarane vil følge det som blir vedteke i kirkevalgreglene. Skal det vere presentasjon frå valrådet med info om lister så blir det også tilgjengeleg for veljarane i samband med digital førehandsstemming. Skal ein bruke materiell frå listene i vallokala blir det også link til listene sine nettsider i samband med digital førehandsstemming.

§ 4 (7) I det digitale valsystemet skal valglistene presenteres for velgerne i alfabetisk rekkefølge.

§ 7 Ved digital forhåndsstemming skal velgerne få informasjon om lister og kandidater som fastsatt i kirkevalgreglene.

2.4 Gjennomføring av førehandsstemminga

Det er foreslått at perioden for digital førehandsstemming blir frå 10. august kl. 09:00 til utgangen av onsdag før valdagen. Grunnen til å avslutte den digitale førehandsstemminga før fredagen før valdagen (når den ordinære førehandsstemminga sluttar) er at det må vere tid til å handsame dei digitale stemmene og importere til valmodulen i medlemsregisteret kven som har stemt. Dette må skje før valstyra lokalt skal skrive ut avkryssingsmanntal til bruk i vallokala. Då vil dei som har stemt digitalt allereie ha kryss i manntalet og vil ikkje kunne stemme på nytt. Viss dette ikkje blir gjort riktig vil ein kunne risikere at ein veljar kan stemme fleire gonger. Det må difor vere nok tid til å sikre at importeringa blir rett og at veljarane som skal ha det har fått kryss i manntalet.

Det må også vere nok tid til valstyra for å skrive ut avkryssingsmanntala. I mange sokn er dette ein stor jobb. Det er difor tenkt at torsdagen blir teknisk tid for Kyrkjerådet for import av kven som har stemt til valmodulen. Frå fredag morgon blir det opna for utskrift av avkryssingsmanntal. Då har sokna fredag og laurdag til å ordne dette før dei mange stader skal halde val på søndagen.

§ 8 (1) Velgere som ønsker det kan avgi stemme elektronisk over internett (ukontrollerte omgivelser) ved å logge seg på det digitale valsystemet fra 10. august kl. 0900 til og med utgangen av onsdag før valgdagen.

2.5 Oppteljing og valoppgjer

§ 9 og 10 i reglane handlar om dekryptering, oppteljing og valoppgjer. Her vil det vere svært viktig med ryddig overføring av resultatata frå oppteljing av dei digitale stemmene til valstyra lokalt og valrådet i bispedøma for å sikre at desse stemmene blir telt med. Det er tenkt at resultatet av teljinga av dei digitale stemmene ved val til sokneråd blir lagt inn i valmodulen og blir tilgjengeleg for valstyra i det vallokala stenger kl. 21:00. Derfor er det lagt opp til at dekryptering og teljing av dei digitale stemmene må skje før dette. Sokn der vallokala stenger før 21:00 og som tel før dette

vil då måtte vere klar over at dei må vente på dei digitale stemmene før dei har eit endeleg resultat.

Det er også tatt inn tilpassingar i reglane for godkjenning av stemmegivingar og stemmesetlar i § 9 så det passer for digitale stemmer.

2.6 Publisere resultat

Forslaget til reglar opnar i § 10 (4) for at ein kan publisere resultata av dei digitale stemmene etter 21:00 på valdagen. Det vil gjere det mogleg å få ein prognose på mandatfordeling allereie valnatta. Det er ikkje fastsett i reglane om Kyrkjerådet skal lage ein prognose eller berre gjere tala tilgjengeleg for andre som så kan lage prognosar. Det er også viktig å merke seg at kor representative dei digitale stemmene er for det endelege resultatet vil vere avhengig av kor stor del som stemmer digitalt. Det vil vi ikkje vite før sokna har rapportert kor mange papirstemmer dei har talt. Det kan også vere at dei som stemmer digitalt skil seg frå dei som stemmer på papir, og det kan også gjere resultata annleis enn det endelege resultatet.

2.7 Internettvalstyre

Det blir foreslått eit internettvalstyre som skal sjå til at den digitale førehandsstemminga skjer på rett måte. Ved det ordinære kyrkjevalet er det valstyra lokalt og valråda i bispedøma som har denne rolla, men fordi det digitale valet vil styrast nasjonalt trengs det eit eige råd på nasjonalt nivå. Internettvalstyret skal ha fem medlemmer og blir sett ned av Kyrkerådet.

§ 5. Internettvalgstyret

(1) Det oppnevnes et internettvalgstyre på nasjonalt nivå som skal påse at internettstemmegivingen og opptelling av internettstemmene skjer i henhold til regelverket. Kirkerådet oppnevner fem faste medlemmer og fem personlige varamedlemmer. Kirkerådet utpeker leder av internettvalgstyret.

(2) Internettvalgstyret skal:

- a) sørge for at kryptografiske nøkler behandles forsvarlig,
- b) sørge for dekryptering og opptelling av stemmer, jf. § 9 (3)
- c) undertegne protokoll, jf. § 10

(3) Internettvalgstyret kan, dersom en hendelse inntreffer som kan medføre at valget ikke kan gjennomføres i samsvar med regelverket, bestemme at velgerne ikke skal kunne avgi stemme over internett. Dersom det treffes slikt vedtak og det på dette tidspunktet er avgitt internettstemmer, tar internettvalgstyret stilling til om disse skal forkastes.

(4) Regler 14. november 1997 nr. 1541 for Kirkerådets virksomhet gjelder så langt de passer for internettvalgstyret.

(5) Kirkerådets sekretariat fungerer som sekretariat for internettvalgstyret.

2.8 Andre paragrafar

I tillegg til dei paragrafane som er omtalt i punkta over, er det tatt inn regel om at informasjon om løysinga skal vere offentleg kjent § 4 (8), og at Kyrkjerådet har ansvar for at systemet er korrekt på plass og for eit tilpassa elektronisk manntal og stemmesetlar til den digitale stemmegivinga.

3 Økonomiske og administrative konsekvensar

Kyrkjerådet legg til grunn at dei kyrkjelege vala vil bli finansiert på om lag det same nivået som i dag.

Finansiering av planlegging og gjennomføring av digital førehandsstemming er tatt inn i satsingsområdet digital kyrkje (sjå KR-sak 62/20)

Forslaget om eit internettvalstyre vil føre med seg kostnadar til godtgjering og møte- og reisekostnadar. Det vil også vere nødvendig med administrativ støtte til internettvalstyret frå kyrkjerådet sitt sekretariat.

Det er eit mål at gjennomføring av digital førehandsstemming vil føre til mindre arbeid i valgjennomføringa lokalt.

4 Vedlegg

Særskilte regler om digital forhåndsstemming ved kirkevalg

Kirkerådet foreslår å fastsette følgende regler med hjemmel i regler 20. april 2018 nr. 584 om valg av menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet (kirkevalgreglene) § 9-6 (2) og lov 24. april 2020 nr. 31 om tros- og livssynsamfunn (trossamfunnsloven) § 12 annet ledd.

§ 1. Formål. Virkeområde

(1) Formålet med disse reglene er å legge til rette for at medlemmene av Den norske kirke skal kunne velge sine representanter til menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet ved å avgi elektronisk stemme over internett.

(2) Disse reglene gjelder internettstemmegivning under forhåndsstemmegivningen.

§ 2. Forholdet til kirkevalgreglene

(1) Med mindre annet er bestemt i disse reglene, gjelder bestemmelsene i kirkevalgreglene.

(2) Europarådets rekommandasjon CM/REK (2017) 5 om standarder for elektronisk stemmegivning skal legges til grunn så langt de passer, med følgende unntak: Vedlegg I Standarder for e-valg pkt. 27 og 35-39 gjelder ikke.

§ 3. Definisjoner

Ved internettstemmegivning legges følgende definisjoner til grunn:

(1) Stemmeseddel: med stemmeseddel i kirkevalgreglene menes også elektronisk stemmeseddel.

(2) Digitalt valgsystem: systemet som brukes til internettstemmegivning.

(3) Ukontrollert omgivelse: med ukontrollert omgivelse menes at stemmegivningen skjer utenfor valglokalet og uten at valgfunksjonær er til stede.

(4) Kontrollert omgivelse: med kontrollert omgivelse menes at stemmegivningen skjer i valglokalet der valgfunksjonærer er til stede.

(5) Autentisering: verifisering av identitet, slik at velgeren kan logge seg inn på i-valgsystemet.

(6) Kryptering: å gjøre informasjon uleselig på en måte som gjør at informasjonen kun kan gjøres leselig om man har tilgang til en dekrypteringsnøkkel.

(7) Dekryptering: å gjøre kryptert informasjon leselig ved bruk av en dekrypteringsnøkkel.

§ 4. Prinsipper

Følgende prinsipper legges til grunn:

(1) Internettstemmegivning er et supplement til stemmegivning med stemmesedler av papir.

- (2) Velger som har avgitt elektronisk stemme skal kunne stemme flere ganger, likevel slik at det kun er én stemme som godkjennes, jf. § 8.
- (3) Det skal brukes en identifiserings- og autentiseringsløsning for pålogging til det digitale valgsystemet på minimum sikkerhetsnivå 4.
- (4) Velger skal etter endt stemmegivning kunne få bekreftelse på at stemmen er avgitt korrekt.
- (5) Utenforstående og valgmyndighetene skal ikke ha mulighet til å få kunnskap om hva den enkelte velger har stemt.
- (6) Det skal ikke være mulig for utenforstående, systemet og valgmyndighetene å endre en velgers stemmegivning uten at dette kan oppdages.
- (7) I det digitale valgsystemet skal valglister presenteres for velgerne i alfabetisk rekkefølge.
- (8) Informasjon om krav til løsningen og hvordan det digitale valgsystemet virker skal gjøres offentlig kjent.

§ 5. Internettvalgstyret

- (1) Det oppnevnes et internettvalgstyre på nasjonalt nivå som skal påse at internettstemmegivningen og opptelling av internettstemmene skjer i henhold til regelverket. Kirkerådet oppnevner fem faste medlemmer og fem personlige varamedlemmer. Kirkerådet utpeker leder av internettvalgstyret.
- (2) Internettvalgstyret skal:
  - d) sørge for at kryptografiske nøkler behandles forsvarlig,
  - e) sørge for dekryptering og opptelling av stemmer, jf. § 9 (3)
  - f) undertegne protokoll, jf. § 10
- (3) Internettvalgstyret kan, dersom en hendelse inntreffer som kan medføre at valget ikke kan gjennomføres i samsvar med regelverket, bestemme at velgerne ikke skal kunne avgi stemme over internett. Dersom det treffes slikt vedtak og det på dette tidspunktet er avgitt internettstemmer, tar internettvalgstyret stilling til om disse skal forkastes.
- (4) Regler 14. november 1997 nr. 1541 for Kirkerådets virksomhet gjelder så langt de passer for internettvalgstyret.
- (5) Kirkerådets sekretariat fungerer som sekretariat for internettvalgstyret.

§ 6. Forberedelse til internettvalg

- (1) Kirkerådet skal innen utgangen av juli i valgåret sørge for at installasjon og basiskonfigurasjon av det digitale valgsystemet er gjennomført korrekt.
- (2) Kirkevalgreglens bestemmelser om manntall gjelder tilsvarende med følgende presiseringer:
  - a) Kirkerådet sørger for at det blir utarbeidet et elektronisk manntall til bruk ved den elektroniske stemmegivningen.
  - b) Valgmanntallet skal ikke legges ut til offentlig ettersyn i elektronisk form.
  - c) I tillegg til mulighet for kontroll i manntallseksemplar som legges ut til offentlig ettersyn i henhold til kirkevalgreglene § 2-11, får velgerne tilgang til å kontrollere egen manntallsoppløsing via internett ved å autentisere seg i det digitale valgsystemet.
- (3) Kirkerådet skal i det digitale valgsystemet utarbeide elektroniske stemmesedler for alle godkjente valglister før forhåndsstemmegivningen starter.

§ 7. Informasjon om lister og kandidater

Ved digital forhåndsstemming skal velgerne få informasjon om lister og kandidater som fastsatt i kirkevalgreglene.

§ 8. Stemmegivingen

(1) Velgere som ønsker det kan avgi stemme elektronisk over internett (ukontrollerte omgivelser) ved å logge seg på det digitale valgsystemet fra 10. august kl. 0900 til og med utgangen av onsdag før valgdagen.

(2) Kirkevalgreglene § 9-4 (1) gjelder ikke. I stedet gjelder: Velgeren skal selv påse at stemmegivingen gjennomføres usett av andre.

(3) Hvis elektroniske stemmer skal avgis i kontrollerte omgivelser skal velgeren kunne gjøre sitt valg i enerom og usett. Der det har vært annonsert at det skal avholdes forhåndsstemming må velgeren alltid kunne avgi forhåndsstemme på papir.

(4) Velgeren skal legitimere seg overfor det digitale valgsystemet gjennom autentiseringsløsningen.

(5) Etter autentisering får velgeren tilgang til å avgi elektronisk stemme.

(6) Kirkevalgreglene § 9-4 (2) - (7) gjelder ikke.

(7) En velger som har avgitt elektronisk stemme tidligere kan stemme på nytt elektronisk over internett. En velger som har avgitt elektronisk stemme kan ikke stemme på nytt med stemmeseddel av papir i et valglokale. Hvis en velger avgir stemmegiving i forhåndsstemmeperioden både på papir og digitalt vil den digitale stemmen godkjennes.

(8) Dersom velgeren har avgitt flere elektroniske stemmegivninger, er det den sist avgitte stemmegivning som skal godkjennes.

§ 9. Dekryptering av elektroniske stemmer. Godkjenning av stemmegivninger og stemmesedler. Opptelling.

(1) Kirkevalgreglene § 14-6 gjelder ikke for stemmer avgitt elektronisk. I stedet gjelder følgende: Etter at den digitale stemmegivingen er avsluttet, skal avgitte elektroniske stemmer dekrypteres. Før dekrypteringen skal de elektroniske stemmene klargjøres. Ved klargjøringen skal det gjøres korrigeringer for stemmer fra velgere som har stemt elektronisk flere ganger. Resterende elektroniske stemmer dekrypteres.

(2) Dekryptering

- a) Internettvalgstyret skal forestå dekryptering av de elektroniske stemmene.
- b) For å sikre at ingen enkeltperson er i posisjon til å dekryptere stemmer, skal hver av medlemmene tildeles deler av nøkler, som må settes sammen med de andre medlemmenes deler for å dekryptere avgitte stemmegivninger.
- c) Minimum tre medlemmer fra internettvalgstyret må tre sammen for å konstruere dekrypteringsnøkkelen.

(3) Godkjenning av stemmegivninger og stemmesedler

- a) Kirkevalgreglene § 14-1 (3) gjelder ikke. I stedet gjelder følgende: Prøving av stemmegivninger avgitt elektronisk foretas ved klargjøring av stemmer før dekryptering etter § 9 (1).
- b) Kirkevalgreglene § 14-1 gjelder tilsvarende med unntak av § 14-1 (1) bokstav d), e) f) og g) for stemmer avgitt elektronisk.
- c) Kirkevalgreglene § 14-4 og § 14-5 med unntak av § 14-4 (1) bokstav a) gjelder tilsvarende for godkjenning av elektroniske stemmesedler.

(4) Kirkevalgreglene § 14-6 gjelder, med følgende presisering: Etter at valgstyret og valgrådet er ferdig med den endelige opptellingen av stemmesedler avgitt på papir, skal valgstyret og valgrådet legge til godkjente stemmesedler avgitt elektronisk med rettinger. Kirkevalgreglene § 14-6 (5) bokstav b gjelder ikke.

(5) Kirkevalgreglene § 14-8 får ikke anvendelse for elektroniske stemmesedler. I stedet gjelder: Godkjente og forkastede elektroniske stemmesedler til valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet leveres valgrådet elektronisk.

§ 10. Protokollering og offentliggjøring av resultat fra internettstemmegivningen

(1) Internettvalgstyret skal protokollere resultatet fra opptellingen av internettstemmene. Resultatet skal fremgå per sokn og bispedømme og fordeles på de ulike valglistene. Protokollen skal underskrives av medlemmene i internettvalgstyret og gjøres tilgjengelig på kirkevalget.no.

(2) Kirkevalgreglene § 14-7 gjelder tilsvarende med følgende presisering: Valgstyrene skal i tillegg protokollere resultatet fra opptellingen av internettstemmene særskilt i henhold til data mottatt i valgmodulen.

(3) Kirkerådet skal sørge for at resultatene fra internettstemmegivningen blir tilgjengelige for allmennheten.

(4) Publisering av foreløpige resultater av avgitte elektroniske stemmer kan skje etter at stemmegivningen er avsluttet på valgdagen.

§ 11. Ikrafttredelse

Disse regler trer i kraft 1. januar 2021.